

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Констатувальний експеримент проводився в межах комплексної науково-дослідної роботи кафедри теорії і методики фізичного виховання Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Експеримент проводився на Ровеньківському і Старобільському факультетах, в Інституті економіки та бізнесу, факультету української філології, факультеті іноземних мов та природничо-географічному факультеті Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка.

У ході констатувального експерименту передбачалось виконати такі завдання: а) визначити критерії, показники та рівні сформованості культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання; б) з'ясувати навчальне навантаження під час роботи на комп'ютері студентів усіх спеціальностей у всьому ВНЗ для порівняння між інститутами та факультетами з метою визначення експериментальних груп; в) виявити у студентів Інституту економіки і бізнесу, факультету української філології, факультету іноземних мов, природничо-географічного, Ровеньківського та Старобільського факультетів рівень сформованості аспектів культури здоров'я з використанням методів анкетного опитування і бесід; г) виявити умови комп'ютеризації навчання студентів та фактори, які на них впливають.

Проведення експерименту з формування культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання проходило приблизно у рівноцінних умовах: а) кількість студентів в експериментальних і контрольних групах практично однакова ($\pm 1-4$ студенти); б) вік студентів приблизно однаковий: – від 19 до 21 року; в) навчальне навантаження під час роботи на комп'ютері на навчальний рік однаково; г) стать студентів.

Стаття виконана в руслі досліджуваної в Інституті фізичного виховання і спорту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка теми "Формування культури здоров'я дітей та учнівської молоді" (протокол № 3 засідання Ради факультету фізичного виховання від 1 листопада 2001 р.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

У сучасному суспільстві на теоретичному рівні розробкою культури здоров'я займаються такі вчені: В. Горашук, В. Кириленко, В. Климова, Г. Кривошеєва, В. Скумін, Л. Татарникова та ін [1; 2; 3; 4; 5; 6]. Праці цих вчених спрямовано на формування культури здоров'я особистості учнівської молоді та взагалі громадян різних груп населення.

Формулювання цілей статті... Мета даної статті полягає в тому, щоб подати критерії, показники й рівні культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження... Перед проведенням констатувального експерименту нами було визначено критерії, показники та рівні культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання, що забезпечувало найбільш повне уявлення про сформованість культури здоров'я.

До критеріїв з відповідними показниками віднесено: а) *духовний аспект здоров'я* (сформовано прагнення до самопізнання, знання культури здоров'я, розробка індивідуальної оздоровчої системи в умовах комп'ютеризації навчання), б) *психічний аспект здоров'я* (сформована мотивація до користування оздоровчими технологіями, наявність мети самооздоровлення, оптимальна організація розумової роботи та відпочинку під час і після роботи на комп'ютері), в) *фізичний аспект здоров'я* (активна діяльність у питаннях самооздоровлення, використання оздоровчих засобів, оптимальна організація фізичної роботи та відпочинку до під час і після роботи на комп'ютері).

Подані критерії культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання нами було визначено, виходячи з того, що сучасне розуміння здоров'я розглядається за пірамідальним принципом побудови, де кожен аспект здоров'я умовно відокремлено один від одного, але здоров'я особистості студентів ми розглядаємо як цілісне явище.

Визначення критеріїв та показників культури здоров'я дозволило нам створити рівні за бальною системою, при допомозі яких відзначалося сформованість аспектів в блоках культури здоров'я студентів контрольних та

експериментальних груп Інституту економіки та бізнесу, факультету української філології, факультету іноземних мов, природничо-географічного факультету, Рівеньківського та Старобільського факультетів і оцінити ступінь розвитку того, чи іншого критерію, отже це: а) низький – від 0 до 33%, б) середній – від 34 до 77%, в) високий – від 78 до 100%.

Наведемо рівні культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання за критеріями та показниками для студентів Інституту економіки та бізнесу, Рівеньківського факультету і факультету української філології розподілені до першої групи й другої групи: природничо-географічний факультет, Старобільський факультет та факультет іноземних мов залежно від впливу навчального навантаження під час роботи на комп'ютері на здоров'я у розмірі 594 години на навчальний рік.

В *духовному аспекті здоров'я* в показнику "сформовано прагнення до самопізнання" до високого рівня належало використання методів самопізнання: самоспостереження, самоаналізу, самокритики та самооцінки, до середнього рівня – поверхові знання культури здоров'я, й до низького рівня – незнання культури здоров'я; в показнику „рівень знання культури здоров'я" до високого рівня належало глибоке знання про духовний, психічний та фізичний аспекти здоров'я, до середнього рівня – часткове знання про духовний, психічний та фізичний аспекти здоров'я, й до низького рівня – незнання про духовний, психічний та фізичний аспекти здоров'я; в показнику "розробка індивідуальної оздоровчої системи в умовах комп'ютеризації навчання" до високого рівня належало дотримання здорового способу життя, до середнього рівня – орієнтація на здоровий спосіб життя, й до низького рівня – часткова орієнтація на здоровий спосіб життя.

В *психічному аспекті здоров'я* в показнику "сформована мотивація до користування оздоровчими технологіями" до високого рівня належало сформована мотивація до поліпшення стану свого здоров'я, до середнього рівня – прагнення до самоосвіти, самовиховання та самопізнання, й до низького рівня – не виявляється прагнення до самоосвіти та самовиховання; в показнику "наявність мети самооздоровлення" до високого рівня належало наявність мотивації до поліпшення стану свого здоров'я в умовах комп'ютеризації навчання, до середнього рівня – знання та зменшення шкідливих звичок, їх попередження й профілактика, й до низького рівня – відсутнє прагнення користування оздоровчими засобами; в показнику "оптимальна організація розумової роботи та відпочинку під час і після роботи на комп'ютері" до високого рівня належало володіння оздоровчими технологіями попередження й зменшення втоми під час роботи на комп'ютері, до середнього рівня – поверхове володіння оздоровчими технологіями попередження й зменшення втоми під час роботи на комп'ютері, й до низького рівня – не використовуються оздоровчі засоби для поліпшення стану свого здоров'я під час роботи за комп'ютером.

У *фізичному аспекті здоров'я* в показнику "активна діяльність у питаннях самооздоровлення" до високого рівня належало самостійна розробка й виконання індивідуальної оздоровчої системи, до середнього рівня – використання оздоровчих технологій під час роботи та перерви під час роботи за комп'ютером, й до низького рівня – не використовуються оздоровчі засоби для поліпшення стану свого здоров'я під час роботи за комп'ютером; показнику "використання оздоровчих засобів" до високого рівня належало використання оздоровчих технологій щодо зменшення фізичної втоми при тривалій роботі за комп'ютером, до середнього рівня – періодичність користування оздоровчими засобами, й до низького – незнання оздоровчих вправ під час перерви під час роботи за комп'ютером; в показнику "оптимальна організація фізичної роботи та відпочинку до під час і після роботи на комп'ютері" до високого рівня належало володіння оздоровчими технологіями попередження й зменшення втоми під час роботи на комп'ютері, до середнього рівня – володіння оздоровчими технологіями попередження й зменшення втоми під час роботи на комп'ютері поверхове, й до низького рівня – відсутнє володіння оздоровчими технологіями попередження й зменшення втоми під час роботи комп'ютері.

Висновки... Зазначені вище критерії, показники й рівні формування культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання визначають свідому поведінку студентів, яка формується в результаті засвоєння знань стосовно зменшення негативного впливу комп'ютера на їх здоров'я в навчальному процесі та у процесі самостійної роботи, та що знаходить своє відображення у смислових характеристиках особистості студентів й взаємозв'язку із сферою життєдіяльності у сучасному суспільстві в умовах масової комп'ютеризації.

Процес формування культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання, на нашу думку, ґрунтуватиметься на сутнісному аналізі культури здоров'я, критеріях, показниках та рівнях. Він складатиметься з

визначених умов комп'ютеризації навчання, форм, методів і засобів формування культури здоров'я особистості студентів.

Література

1. Горащук В. П. Формирование культуры здоровья школьников (теория и практика): Монография / В. П. Горащук. – Луганск: Альма-матер, 2003. – 376 с.
2. Кириленко С. В. Формування, збереження й зміцнення здоров'я підростаючого покоління як обов'язковий компонент системи національної освіти / С. В. Кириленко // Формування, збереження й зміцнення здоров'я підростаючого покоління як обов'язковий компонент системи національної освіти. – К., 1997. – С. 6-13.
3. Климова В. И. Человек и его здоровье / В. И. Климова. – М.: Знание, 1985. – 192 с.
4. Кривошеєва Г. Л. Формування культури здоров'я студентів університету : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Кривошеєва Галина Леонідівна. – Донецьк, 2001. – 228 с.
5. Скумин В. А. Культура здоровья – фундаментальная наука о человеке / В. А. Скумин. – Новочеркасск: ТЕРОС, 1995. – 132 с.
6. Татарникова Л. Г. Педагогическая валеология : Генезис. Тенденции развития. – 2-е изд., перераб. и доп. / Л. Г. Татарникова. – СПб.: Изд-во "Петроградский и К°", 1997. – 416 с.

Анотація

У статті розглядаються критерії, показники й рівні культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання. Розкривається зміст поданих критеріїв, показників й рівней формування культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання.

Аннотация

В статье рассматриваются критерии, показатели и уровни культуры здоровья студентов в условиях компьютеризации обучения. Раскрывается содержание критериев, показателей и уровней формирования культуры здоровья студентов в условиях компьютеризации обучения.

Summary

In the article is examined criteria, indexes and levels of cultures health of students in the conditions of the computerizations teaching. Maintenance of criteria opens up, indexes and levels of forming of cultures health of students in the conditions of the computerizations teaching.

Подано до редакції 23.11.2009 р.

□ 2009

Задорожна-Княгницька Л.В.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА:

ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Одним з вирішальних факторів соціально-економічного й культурного розвитку України, виходу з кризи в економічній та соціально-культурній сферах, яку вона переживає зараз, є творчий потенціал держави, що реалізується в галузі політики, економіки, науки й техніки, управління, мистецтва й культури. Особливої значущості в даному контексті набуває творчість у сфері "духовного виробництва", передусім у педагогічній діяльності.

В сучасному суспільстві існує суттєва потреба в педагогах нового покоління, які б відзначалися широкою освіченістю, високою загальною культурою, багатим духовним світом, справжньою інтелігентністю, глибоким знанням своєї спеціальності, методичною майстерністю, креативністю, що дозволить їм успішно виконувати свої професійні функції в умовах постійних суспільних змін. З огляду на це, одним з вагомих завдань вищого навчального закладу є не лише здійснення фахової підготовки майбутнього педагога, а й забезпечення розвитку його творчих здібностей, формування стійкого прагнення до пошуку нових технологій навчання й виховання.

Зміст підготовки педагогічних кадрів у вищих навчальних закладах передбачає озброєння майбутніх фахівців знаннями з соціально-гуманітарних, природничо-наукових, професійно-орієнтованих дисциплін, дає можливість для простору індивідуального вибору спецкурсів та спецсеминарів на основі особистих уподобань (варіативна частина). Разом із тим, програма підготовки вчителя-майстра поряд із компонентами академічного